

hovich kulturnih dobrin sprejemalo, hranilo in ohranilo, ko je starosvetno fužinarstvo in železarstvo že odmiralo in odmrlo. Na to sem opozoril že svojčas (SEt 11, 1958, str. 39) in prav bi bilo, da bi to zgodovinsko področje naše ljudske kulture našlo svoje raziskovalce! — V naslednjem razdelku zbornika (Mitteilungen und Berichte) bi opozoril na prispevek V. Pletke (Brno), Zur Methodik der Arbeiterlied-Forschung (391—412). Izredno bogat je bibliografski del (Bücherschau), ki prinaša etnografsko bibliografijo Bolgarije 1944—1958 izpod peresa H. Vakarelskega, in H. Uhlrichove nemško bibliografijo za področja Sitte und Brauch, Volksschauspiel, Recht und Gesellschaft iz let 1956—1959. Kakor zmerom so nad vse koristne zelo številne ocene (Besprechungen, 475—540).

Prvi del 6. letnika (1960) je posvečen Wilhelmu Fraengerju, etnografu in umetnostnemu zgodovinarju, za njegovo 70-letnico. Fraengerjevo ime je tesno povezano z nastankom Deutsches Jahrbuch für Volkskunde kakor tudi s slavnim Jahrbuch für historische Volkskunde, v čigar prvem letniku (1929) je zapisal umetnostni zgodovinar Fraenger tele značilnee besede: »Mir scheint das Thema Bosch und Bruegel eine der wesentlichsten Aufgaben der historischen Volkskunde zu sein. Denn wie in einer Bilder-Enzyklopädie sind in den Werken dieser beiden Maler die volkstümlichen Glaubensvorstellungen und bäuerlichen Lebensformen ihrer Zeit gesammelt. Was die Moralitäten Boschs und Genrebilder Pieter Bruegels aus der Welt der bäuerlichen Sitten, Bräuche, Trachten spiegeln, ist ein volkstümliches Vermächtnis, das die Wissenschaft noch lange nicht erschöpfend ausgewertet hat...« S tem je programatično označil pomen svoje življenjske naloge. Umetnostna zgodovina in etnologija sta omogočili Fraengerju epohalne izsledke. Za nas je neprecenljive važnosti njegovo raziskovanje slikovnic (Materialien zur Frühgeschichte des Neuruppiner Bilderbogens, Deutsche Vorlagen zu russischen Volksbilderbogen des 18. Jahrhunderts), ki mimo njega ne more noben naš raziskovalec panjskih kočnic. Kočno velja — mutatis mutandis, & si parva licet componere magnis — za naše panjske kočnice isto, kar je Fraenger oznanil za Bruegla in Boscha. Zato se bo moral tudi pri nas najti umetnostni zgodovinar, ki se jih bo lotil s tenkim etnološkim čutom! Tu morata umetnostna zgodovina in etnologija hoditi tesno vstric. — Namen zbornika je narekoval prispevke, ki obravnavajo večidel etnografsko zanimive umetnostno-zgodovinske teme. Med njimi omenjam zelo poučno razpravo, H. Weidhaasa (Weimar), Maske und Fassade (11—32), ki duhovito veže etnološki predmet (masko) z arhitekturo, dalje R. Wildhaberja (Basel), Zum Symbolgehalt und zur Ikonographie des Eies (77—84) ki spravlja na svetlo doslej malo opažene posebnosti (velikonočnega) pirha v preteklosti, ter P. G. Bogatyreva (Moskva), Der slowakische Volksheld Jánošík in Volksdichtung und bildender Volkskunst (105—126), majhno mojstrovino svoje vrste. Drugi prispevki ostajajo izven okvira zbornika, tako nekateri iz etnokoreografije (F. Hoerburger) in etnomuzikologije (L. Kunz), a niso zato nič manj zanimivi. — Poročil in ocen v tem delu ni, ker jim je odrejeno mesto v vsakoletnem drugem delu zbornika.

Niko Kuret

DEMOS. Volkskundliche Informationen. In Zusammenarbeit mit den Instituten für Folkloristik und Ethnographie an den Akademien der Wissenschaften und den Ministerien für Kultur der Volksrepublik Albanien, Volksrepublik Bulgarien, Volksrepublik Polen, Rumänischen Volksrepublik, Tschechoslowakischen Republik, Ungarischen Volksrepublik, Union der sozialistischen Sowjetrepubliken, herausgegeben vom Institut für deutsche Volkskunde an der Deutschen Akademie der Wissenschaften zu Berlin. Jahrgang I, 1960. Heft 1, 2. 248 (124) str. (Akademie-Verlag, Berlin, Br., à 10 DM.)

Izdajatelj dvakrat letno izhajajoče revije s programatičnim naslovom *Demos* je odgovorno uredništvo poveril W. Steinitzu, Berlin, redakcijske naloge R. Weinholdu, Berlin in L. Kunzu, Brno. Širša redakcija je sestavljena iz zastopnikov pri izdajanju sodelujočih institucij. Revija naj bi prinašala strnjene pregledne važnih knjig in periodik, poročila o delu inštitutov, o strokovnih sestankih, muzejih in razstavah v deželah, ki sodelujejo pri njenem izdajanju. Jezik je nemški, na posebno željo nacionalnih redakcij bi bila poročila in pregledi objavljeni tudi v angleškem in francoskem jeziku. Iz predgovora obeh urednikov je razvidno, da je revija nastala iz potrebe izčrpnjega in širšega poročanja o stanju etnografskih raziskav v omenjenih deželah. Te naloge je do neke mere že doslej opravljal *Deutsches Jahrbuch für Volkskunde*, vendar so le-te prerasle njegove redakcijske zmožnosti.

Razdelitev poročil in sestavkov je v reviji glede na obravnavano snov običajna. Zanimanje pritegujejo še zlasti oddelki: stara vas, socialistična vas, industrijski delavci. Izbrane knjige in razprave so iz vsega povojnega obdobja.

V prvem zvezku je obravnavanih 155 bibliografskih enot in objavljenih nekaj informativnih sestavkov, med katerimi je treba omeniti sicer kratko, a poučno poročilo o pripravah za novo izdajo madžarskega sintetičnega dela *Magyarság Néprajza*, poročilo o vsezvezni konferenci folkloristov v Leningradu novembra 1958, o delu Inštituta za etnografijo in folkloristiko v Pragi, o etnografski dejavnosti na Slovaškem, o delu sekcij madžarskega etnografskega društva, o delovni skupnosti za srednjeveško etnografijo Madžarske, o pripravah za madžarski etnografski atlas in o delu Inštituta za nemško etnografijo na Nemški akademiji znanosti v Berlinu.

Drugi zvezek prinaša kratke informativne sestavke o delih s področij, ki so bila deloma že v prvem zvezku zajeta, deloma pa so šele tukaj dobila svoje mesto. Poročila o spisih sovjetskih etnografov so tudi v tem zvezku izostala. Med 195 bibliografskimi enotami je posebej omeniti sestavke s področja etnografske znanstvene teorije in metodologije. Med temi je sorazmerno obširnejše poročilo o etnografski metodološki konferenci leta 1956 v Krakovu. Teoretično problematiko poljske etnografije osvetljuje tudi sestavek o odnosu med zgodovino materialne kulture in etnografijo. Etnografski raziskavi industrijskega delavstva je posvečen pregled dosedanjih uspehov češkoslovaških etnografov pri proučevanju industrijskih področij. Zajeten je oddelek o noši s kratkim pregledom obravnave te tematike pri čeških etnografih. Kroniko in poročilo zaključuje obširnejši povzetek o problemih in perspektivah romunske folkloristike.

Zaradi več ali manj enotne splošne metodološke osnove, ki jo zastopajo etnografi sodelujočih dežel, je pričakovati, da se bo revija *Demos* razvila v instruktivno panoramo določenih prizadevanj za kvalitativen dvig etnografske znanstvene discipline. Seveda pa bo ob njeni politični regionalni uokvirjenosti predvsem le dobrodošel informator tistim interesentom, ki se bodo želeli v čim strnjenejši obliki poučiti o etnografski znanstveni dejavnosti v omenjenih deželah.

Slavko Kremenšek

Jahrbuch des Österreichischen Volksliedwerkes. Geleitet von Karl M. Klier, Leopold Nowak, Leopold Schmidt. Band IX. Wien 1960. Herausgegeben vom Österreichischen Volksliedwerk im Selbstverlag des Bundesministeriums für Unterricht. 162 str. in VI slikovnih prilog.

Tudi pričujoči zbornik razprav obravnava probleme folklorne v Vzhodnih Alpah in marsikateri prispevek je pomemben deloma tudi za slovensko folkloristiko.

Hans Commedia (Was das Volk singt) ugotavlja na osnovi plastne teorije odnose med umetno in ljudsko tvornostjo ter meni, da je na slednji težišče človeške ustvarjalne sile, ki zaradi tega stremi po vedno novih pro-